

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

Accountantsverslag 2020

Gemeente Reimerswaal

Aan de gemeenteraad van de gemeente
Reimerswaal
Postbus 70
4416 ZH KRUININGEN

Onderwerp

Accountantsverslag 2020

Datum

31 mei 2021

Kenmerk

312018011.21.110

Geachte leden van de gemeenteraad,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2020 van uw gemeente afgerond. De jaarrekening van de gemeente Reimerswaal is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Met dit accountantsverslag informeren wij u over onze belangrijkste controlebevindingen. Op 10 mei 2021 hebben wij een aantal controlebevindingen reeds besproken met uw concerncontroller, afdeling Financiën en uw directie, waaronder de gemeentesecretaris.

Bij de jaarrekening 2020 hebben wij op 31 mei 2021 een goedkeurende controleverklaring afgegeven, zowel voor het aspect getrouwheid als voor het aspect rechtmatigheid.

Ons accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in de beoordeling van de jaarrekening 2020. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden en diverse besprekingen die wij met uw medewerkers hebben gevoerd. Voor de goede orde vermelden wij dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Wij maken u erop attent dat voor dit accountantsverslag een beperkte verspreidingskring geldt. Het accountantsverslag is uitsluitend bestemd voor de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders. Wij geven u toestemming om dit accountantsverslag (de was getekend-versie) te publiceren via de agenda's van de raadscommissies en de gemeenteraad.

Met vriendelijke groet,

Publieke Sector Accountants B.V.

Was getekend: W. Kalkman RA

Inhoudsopgave

Contact

De volgende personen kunnen benaderd worden bij vragen met betrekking tot dit accountantsverslag:

Wouter Kalkman

Tel: 06 – 2127 2977

Amar Iqbal

Tel: 06 – 4003 1051

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij	1
2. Financiële positie en resultaat	6
3. Bevindingen eindejaarscontrole.....	12
4. Interne beheersing	24
5. Overige aangelegenheden	28

1.

Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

Reikwijdte van de controle

Met de opdrachtbevestiging van 21 juli 2020 (kenmerk 312018011.20.221) heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2020. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van de gemeente Reimerswaal.

In dit accountantsverslag geven wij een toelichting op de bevindingen naar aanleiding van de controle. Onze controle wordt verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Controlestandaarden en de beleidsregels toepassing Wet normering topinkomens (WNT).

Tijdens de uitvoering van de oorspronkelijke controleplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2020 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Materialiteitsbepaling is overeenkomstig het vastgestelde controleprotocol

De wijze waarop wij de materialiteit bepaald hebben, sluit aan op de door de gemeenteraad op 15 december 2020 vastgestelde "Accountantsprotocol en normenkader Jaarrekening 2020". De maximaal toe te passen marges voor de accountantscontrole zijn vastgelegd in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (het Bado). In het accountantsprotocol heeft u geen lagere marges vastgesteld waardoor wij het wettelijke kader als uitgangspunt hebben gehanteerd. De bij onze controle van de jaarrekening 2020 toegepaste goedkeuringstoleranties bedragen derhalve:

Bron: jaarrekening 2020	Fouten	Onzekerheden
Goedkeuringsmaterialiteit	€ 710.200	€ 2.130.000

De gemeenteraad heeft in het accountantsprotocol de rapporteringstolerantie vastgesteld op 0,1% van de totale lasten, derhalve € 71.000.

Onze aanpak is gericht op risico's

Voor de jaarrekeningcontrole 2020 onderkennen wij een aantal risico's en aandachtspunten, die een verhoogd (bruto) risico met zich mee (kunnen) brengen op een materiële fout in uw jaarrekening en die een mogelijke impact op de bedrijfsvoering kunnen hebben. De risico's en aandachtspunten zijn hieronder weergegeven. Opname van een risicogebied of aandachtspunt in deze opsomming betekent niet dat daadwerkelijk sprake is van risico's die zich daadwerkelijk voordoen, maar zijn enkel bedoeld om aan te geven dat wij hier tijdens onze controle (extra) aandacht aan hebben besteed.

Risico's voor de jaarrekening 2020

- Bestaan en waardering van activa als gevolg van schattingselementen (inschatting van levensduur en restwaarden).
- De waardering en risicoschatting met betrekking tot lopende grondexploitaties, inclusief de geldende regels rondom het tussentijds winstnemen.
- De verantwoording en waardering van onderhoudsvoorzieningen in relatie tot de aan- of afwezigheid van actuele beheerplannen.
- Management override of controls. Dit betreft de mogelijkheid die het management heeft om specifieke controlemaatregelen te omzeilen, bijvoorbeeld door memoriaalboekingen of het schattingsproces. De specifieke aandacht voor dit risico is voorgeschreven vanuit de controlerichtlijnen en is niet uniek voor uw gemeente.
- De voortgang en status van de (noodzakelijke en gewenste) verbeteringen met betrekking tot de kwaliteit van de interne beheersing in relatie tot de af te geven collegeverklaring rechtmatigheid (over 2021).
- Naleving van de (Europese) aanbestedingsregels.
- Risico's en onzekerheden in het sociaal domein.
- Uw fiscale positie in het kader van de Vennootschapsbelasting (Vpb).

Risico's voor de komende jaarrekeningen

- De voortgang en status van de (noodzakelijke en gewenste) verbeteringen met betrekking tot de kwaliteit van de interne beheersing in relatie tot de af te geven collegeverklaring rechtmatigheid (2021).
- De follow-up ten aanzien van eerder gerapporteerde aandachtspunten vanuit de interne en externe controle.
- De kwaliteit van de IT-beheersomgeving.

Het inschatten als significant risico is inherent aan deze posten en is niet direct een gevolg van verwachte leemten in de interne beheersing van uw gemeente. Ook is sprake van inschattingen van bruto risico's, alvorens eventuele beheersmaatregelen zijn genomen.

Ter voorkoming van een materiële fout in de jaarrekening heeft u voor bovenstaande risicogebieden beheersmaatregelen getroffen. Wij hebben ons bij de controle gericht op de opzet en het bestaan van de door u ingerichte beheersingsomgeving, die deze risico's moeten verkleinen. Voor een toelichting op een aantal onderkende risico's en aandachtspunten verwijzen wij naar het hoofdstuk 'belangrijke bevindingen'. Daarnaast verwijzen wij u naar onze bevindingen in het hoofdstuk 'Interne beheersing'.

De baten en lasten, alsmede balansmutaties, zijn rechtmatig

Op basis van uw accountantsprotocol hebben wij de naleving van het financieel rechtmatigheidskader voor uw gemeente gecontroleerd. Hierbij zijn geen materiële bijzonderheden geconstateerd. Op het programma 0. Bestuur en ondersteuning, 3. Economie en 7. Volksgezondheid en milieu is sprake van een overschrijding van de begroting (lasten). Deze begrotingsrechtmatigheidsfouten werken niet door in ons rechtmatigheidsoordeel.

Onze conclusie is derhalve dat de baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig zijn weergegeven in de jaarrekening 2020.

De jaarrekening voldoet aan het BBV

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de baten en lasten van de gemeente Reimerswaal. Daarnaast vereisen zij van het college van burgemeester en wethouders het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, die vaak – vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken – inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de gemeente Reimerswaal zijn uiteengezet in de jaarstukken 2020 in onderdeel “Waarderingsgrondslagen”. In de jaarrekening 2020 hebben zich ten opzichte van 2019 geen wijzigingen van materieel belang voorgedaan in de toegepaste verslaggevingsgrondslagen, die een aanzienlijke invloed hebben gehad op de baten en lasten en/of de financiële positie van de Gemeente Reimerswaal.

Wij hebben het door het college toegepaste proces voor belangrijke verslaggevingsgrondslagen geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij hebben de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving beoordeeld. Wij zijn van mening dat de verslaggevingsgrondslagen en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent zijn gebruikt: de jaarstukken voldoen aan het BBV (Besluit begroting en verantwoording).

Geen geïdentificeerde materiële fouten en tekortkomingen in de jaarstukken

Naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole, resteren er geen van materieel belang zijnde ongecorrigeerde afwijkingen of onzekerheden. Door ons gerapporteerde bevindingen zijn derhalve niet materieel (dus hebben geen invloed op de strekking van onze controleverklaring), maar zijn naar onze mening vooral van belang voor uw beoordeling van de jaarstukken en de verdere kwaliteitsverbetering van de administratieve organisatie en interne beheersing.

Voor de niet materiële fouten en tekortkomingen in de jaarstukken verwijzen wij u naar de diverse onderdelen van dit rapport.

Goedkeurende controleverklaring

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening 2020 van de gemeente Reimerswaal een getrouw beeld geeft van het eigen vermogen op 31 december 2020 en het resultaat over 2020. Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2020 in alle van materieel belang zijnde aspecten tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader (vastgesteld door de gemeenteraad op 15 december 2020). Hierbij geldt als voorwaarde dat de door ons gecontroleerde jaarrekening ongewijzigd door de gemeenteraad wordt vastgesteld. Wij verzoeken u derhalve ons een door voorzitter en de griffier ondertekend besluit van de vastgestelde jaarrekening te verstrekken. Mochten nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve versie van de jaarrekening dan dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

In de controleverklaring hebben wij een paragraaf opgenomen waarin wij de nadruk leggen op de in onderdeel Gebeurtenissen na balansdatum, opgenomen uiteenzetting van het college van burgemeester en wethouders over de mogelijke financiële impact voor de gemeente Reimerswaal van de uitbraak van het Coronavirus. Ons oordeel is niet aangepast met betrekking tot deze aangelegenheid.

2.

Financiële positie en resultaat

2.Financiële positie en resultaat

De vermogenspositie van uw gemeente neemt in absolute zin toe

In het BBV en de verslaggevingsregels voor gemeente, wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen (dat bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves) worden gemuteerd.

De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten 2020 bedraagt € 2.086.000 voordelig. Per saldo is tussentijds € 613.000 aan de reserves toegevoegd, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2019 € 1.474.000 voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

Eigen vermogen (in € 1.000)	2020	2019	2018	2017
Eigen vermogen per 1 januari	33.737	33.863	32.663	31.375
Tussentijdse resultaatbestemming	613	-/- 1.009	-/- 1.749	646
Gerealiseerd resultaat	1.474	884	2.949	642
Totaal ('gerealiseerd saldo van baten en lasten')	2.086	-/- 125	1.200	1.288
Eigen vermogen per 31 december	35.823	33.737	33.863	32.663

De tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de stortingen in en onttrekkingen uit de reserves, in overeenstemming met de besluiten van uw gemeenteraad.

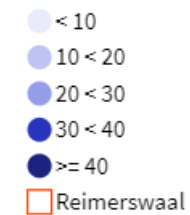
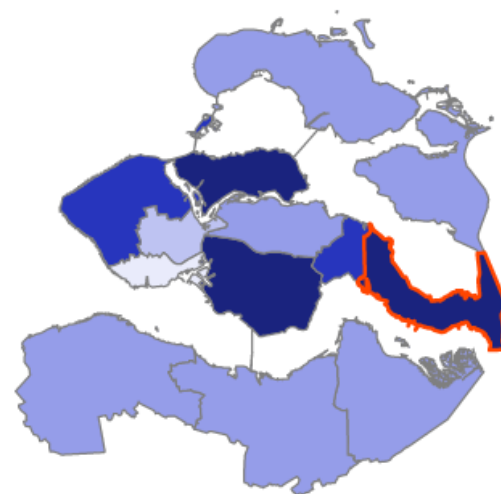
De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2020 43% van het balanstotaal (2019: 47% van het balanstotaal). In de toelichting op balans bij het onderdeel eigen vermogen van de jaarrekening geeft het college een nadere toelichting op de mutaties in het eigen vermogen over het jaar 2020. Wij verwijzen u naar deze toelichting.

Als signaalwaarde voor de solvabiliteitsratio geldt volgens de VNG een percentage van 20%. Bij een solvabiliteitsratio lager dan 20% bevindt de gemeente zich op glad ijs. In de begroting heeft de gemeenteraad de solvabiliteit bepaald op 49% en de solvabiliteit is derhalve 6 procentpunten lager dan begroot. Ter vergelijking hebben wij de solvabiliteit van een aantal gemeenten opgenomen. Daaruit blijkt dat de solvabiliteit van uw gemeente per 1 januari 2020 boven het gemiddelde van Nederland ligt, maar in 2020 met 4 procentpunten is gedaald.

Ter vergelijking over 2019:

Gemeente	Solvabiliteit 2019
Nederland (gemiddeld)	33%
Zeeland (gemiddeld)	18%
tot 25.000 inwoners (gemiddeld)	36%
Tholen	22%
Schouwen-Duiveland	26%
Borsele	38%
Goes	28%
Noord- Beveland	45%
Veere	31%
Middelburg	15%
Vlissingen	-/- 45%
Hulst	23%
Terneuzen	20%
Sluis	22%

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

VNG - Financiële posities gemeenten | 2019

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

De conclusie is dat de solvabiliteit van uw gemeente hoger is dan de diverse gemiddelden over 2019 en wordt door de toezichthouder als gemiddeld aangemerkt (tussen 20 en 50%).

Resultaat 2020 is beïnvloed door reservemutatie(s)

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar wordt weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente Reimerswaal ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de bestuurlijke besluitvorming.

Exploitatieresultaat (in € 1.000)

Totale baten	66.099	
Totale lasten	64.013	
Gerealiseerde saldo van baten en lasten		2.086
Af: stortingen in reserves	7.008	
Bij: onttrekkingen aan reserves	6.395	
Saldo mutaties reserves		613
Gerealiseerd resultaat (voordelig)		1.474

De exploitatie over 2020 laat een voordelig gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten van € 2.086.000 zien, ten opzichte van een begroot (na wijziging) saldo van € 2.417.000 nadelig. Dit is een voordeel van € 4.503.000. Het gerealiseerde voordelig resultaat ad € 1.474.000 is afzonderlijk op de balans onder het eigen vermogen opgenomen.

In de jaarstukken wordt op diverse plaatsen een nadere toelichting gegeven op de totstandkoming van het resultaat en worden de verschillen tussen de begroting (na wijziging) en de gerealiseerde baten en lasten verklaard. Wij verwijzen u naar deze toelichtingen.

Het voordelige exploitatieresultaat 2020 (vóór bestemming) is mede ontstaan na een aantal incidentele baten en lasten. Door het effect van de incidentele baten en lasten buiten beschouwing te laten, ontstaat meer inzicht in de reguliere baten en lasten. Het inzicht in de reguliere baten en lasten is van belang, omdat het een betere indicatie geeft van de toekomstige baten en lasten, overigens zonder rekening te houden met beleidswijzigingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten is eveneens inzicht in de incidentele baten en lasten gegeven. Korteheidshalve verwijzen wij u naar deze uiteenzetting.

Het college van burgemeester en wethouders kwalificeert het weerstandsvermogen als niet toereikend om de onderkende risico's af te kunnen dekken

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege ingeschatte risico's. De beschikbare weerstandscapaciteit heeft het college bepaald op € 881.000; dit komt overeen met het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve, vermeerderd met het gecorrigeerde resultaat 2020 (resultaat minus budgetoverheveling minus onvoorzien). In 2019 bedroeg deze € 2.078.000. De beschikbare weerstandscapaciteit is derhalve ten opzichte van 2019 gedaald.

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing heeft het college een opsomming gegeven van ingeschatte risico's. Deze cumuleren voor 2020 tot een bedrag van € 2.720.000 (2019: € 2.337.000). Op basis van deze kwantificering lijkt het beschikbare weerstandsvermogen niet toereikend te zijn. Het beleid zoals vastgelegd in de nota weerstandsvermogen en risicobeheersing d.d. 9 september 2014 is dat een factor van 1,0 als voldoende wordt beschouwd. De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit in de jaarrekening is 0,3 en daarmee lager dan het minimum van 1,0.

Ten opzichte van 2019 is sprake van een stijging van de gekwantificeerde risico's en een daling van de beschikbare weerstandscapaciteit. Wij verwijzen u voor de onderkende risico's en de kwantificering daarvan naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Overigens merken wij hierbij op dat deze cijfers niet aan accountantscontrole of een beoordelingsopdracht zijn onderworpen.

Voor meer gedetailleerde informatie over uw weerstandspositie verwijzen wij u naar paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van uw jaarstukken 2020.

Tot slot adviseren wij u om conform de Financiële beheersverordening 2020 van de gemeente Reimerswaal uw nota weerstandsvermogen en risicobeheersing eenmaal in de vier jaar te actualiseren. De laatste versie is van september 2014.

3.

Bevindingen eindejaarscontrole

3. Bevindingen eindejaarscontrole

Oplevering was voldoende

Bij de start van de controle waren de jaarstukken grotendeels gereed en waren de werkafspraken voor uw medewerkers grotendeels gereed en aan ons verstrekt. Bij onze controle hebben wij de volledige medewerking gekregen en hebben wij op een constructieve manier met uw organisatie samengewerkt.

Grondexploitaties: een aantal aandachtspunten bij de onderbouwing van uw schattingen

Een belangrijke post in de jaarrekening van de gemeente Reimerswaal is de voorraad grondexploitaties. Door de invloed van parameters (o.a. indexering, fasering, rente, prijs), die bepalend zijn voor toekomstige kosten en opbrengsten, hebben wij tijdens de controle bijzondere aandacht besteed aan de grondexploitaties.

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot de zogenoemde vijf P's:

- **Planning:** is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt. Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- **Programming:** in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in woningbehoefte en vraag naar bedrijventerrein. Is er een kritische analyse van de 'mix' van aanbod van bedrijventerrein en woningen (huur, koop, vrije kavels, appartementen, etc.) in de projecten, in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- **Prijs:** de verkoopprijzen van woningen zijn momenteel enorm hoog. Hoe vertaalt dit zich in grondprijzen en wat zijn de verwachtingen op de (middel-)lange termijn, bijvoorbeeld door ontwikkelingen in de hypotheekrente(aftrek) en de COVID-19 crisis.
- **Plankosten:** zijn de geraamde kosten die voor de grondexploitaties gemaakt moeten worden realistisch. U kunt hierbij denken aan de totstandkoming van de ramingen van bijvoorbeeld civieltechnische werken en interne plankosten.
- **Parameters:** zijn de gehanteerde kosten- en opbrengstenindexaties in lijn met de actuele marktontwikkelingen en zijn de renteparameter en disconteringsvoet in overeenstemming met de voorschriften in het BBV.

Gedurende de controle hebben wij deze risico's met uw medewerkers besproken. Tijdens deze gesprekken hebben wij uw medewerkers kritisch bevraagd over de uitgangspunten. De grondexploitaties zijn door uw gemeente voor de jaarrekening 2020 met deze uitgangspunten opnieuw doorgerekend (geactualiseerd), en waar nodig zijn door u de verwachtingen bijgesteld, waarmee tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd, en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening moet worden getroffen.

Hieronder onze belangrijkste bevindingen hierbij.

- Wij merken op dat bij het samenstellen van de calculaties van de gemeente Reimerswaal voorzichtigheid wordt toegepast op diverse onderdelen. Voorbeeld is de lager ingecalculerde verkoop(verreken)prijzen (in overeenstemming met de methodiek zoals vastgesteld door de gemeenteraad) dan vastgesteld door het college in de grondprijzbrief. Vanuit goed en voorzichtig financieel beheer begrijpen wij deze conservatieve wijze van ramen, echter dient u er voor te zorgen dat de uitgangspunten reëel dienen te zijn (en dus niet te voorzichtig).
- De gemeente Reimerswaal beoordeeld jaarlijks of de gehanteerde parameters (rente, verkooptempo grond, grondprijzen, etc.) nog realistisch zijn in de huidige economische omstandigheden. Echter is deze beoordeling wat ons betreft te summier gedocumenteerd. Wij adviseren u daarom om jaarlijks een memorandum parameters grondexploitatie op te stellen en middels objectieve rapportages uw keuzes hierin te motiveren en vast te laten stellen door het college.
- Dit jaar heeft voor het eerst een zichtbare kritische toets plaatsgevonden op de geactualiseerde grondexploitaties door uw concerncontroller. Door omstandigheden is het niet gelukt om deze toets tijdig uit te voeren, maar heeft deze toets plaatsgevonden tijdens het controletraject. Conform ons advies bij de managementletter vinden wij een kritische toets zeer bruikbaar voor onze controle en voor de kwaliteit van de jaarstukken. Wij adviseren u daarom in het kader van de interne controle van 2021 een consistente systematiek voor te schrijven over de wijze waarop de interne kritische toets op de actualisatie van grondexploitatieberekeningen dient te worden uitgevoerd. Hierbij vragen wij u aandacht voor de volgende elementen:
 - Uit de vastlegging van de uitgevoerde controle blijkt op welke onderdelen de grondexploitatieberekening is getoetst, wij vragen hierbij uw specifieke aandacht voor schattings-elementen;
 - Uit de vastlegging blijkt op basis van welke onderliggende documentatie de (schatting-)elementen zijn beoordeeld;
 - Uit de vastlegging blijkt zichtbaar de controle-technische-functiescheiding tussen de uitvoerende en de controlerende functionaris;
 - Uit de vastlegging blijkt op welke wijze eventuele vragen en opmerkingen van de controlerende functionaris zijn opgevolgd.
 - De interne toets wordt op consistente wijze gedocumenteerd.

Woningbouw

De gemeente Reimerswaal heeft per 31 december 2020 8 actieve bouwgronden in exploitatie (BIE) voor woningbouw. Deze hebben per einde balansdatum een boekwaarde van -/€ 0,6 miljoen. Het grootste deel van de boekwaarde komt voor rekening van het complex Steehof III (€ 1,1 miljoen), Tramper II (-/€ 0,4 miljoen) en Kanaalarm (-/€ 0,3 miljoen).

De eindwaarden van de complexen woningbouw zijn allen positief en bedragen na winstneming circa € 1,5 miljoen. In 2020 is er voor circa € 0,7 miljoen aan winst genomen. Ultimo 2020 is er geen voorziening verlieslatende grondexploitaties gevormd. Op grond van de berekening van de eindwaarden is geen voorziening benodigd.

Bedrijventerreinen

De gemeente heeft per 31 december 2020 2 actieve bouwgronden in exploitatie (BIE) voor bedrijventerreinen. Dit betreft de complexen Olzendenpolder (-/- € 3,4 miljoen boekwaarde 2020) en de Poort III (€ 4,0 miljoen boekwaarde 2020).

De eindwaarden van de complexen zijn allen positief en bedragen na winstneming € 2,6 miljoen. In 2020 is er voor € 1,4 miljoen aan winst genomen. Ultimo 2020 is er geen voorziening verlieslatende grondexploitaties gevormd. Op grond van de berekening van de eindwaarden is geen voorziening benodigd.

Op basis van onze gesprekken met uw medewerkers blijkt dat er ten aanzien van de bedrijventerreinen sprake is van minder onzekerheden omtrent te behalen resultaten dan voorgaand jaar. Dit geldt voornamelijk voor het project de Poort III. U heeft conform ons advies in 2019 als onderdeel van de meerjarenprognose grondexploitatie (MPG) een gevoeligheidsanalyse opgesteld en deze gekoppeld aan de risicoanalyse.

Grondbank met transformatie

Per ultimo 2019 is het complex Kruseveer afgesloten. Op basis van het koopcontract van de grond dient nog een verrekening plaats te vinden van de koopprijs van de grond. Ultimo 2020 is hierover nog steeds geen overeenstemming bereikt met de verkopende partij. De gemeente heeft een schriftelijk voorstel gedaan aan de verkopende partij omtrent de uitgangspunten van de taxatie en het resultaat wat hieruit voortvloeit volgens de gemeente Reimerswaal. In het tweede kwartaal van 2021 is een gesprek ingepland om het voorstel te bespreken.

Gezien bovenstaande onzekerheid is naar aanleiding van de controle een voorziening gevormd (in 2019) van € 1,3 miljoen, gezien er sprake is van een onzekerheid in de tijd en in de omvang van de verplichting (risico).

Europese aanbestedingen: rechtmatigheidsfouten van in totaal € 184.000

Het normenkader voor de rechtmatigheidscontrole bevat onder andere de Europese aanbestedingswetgeving. Bij onze jaarrekeningcontrole hebben wij aan de hand van een door uw gemeente uitgevoerde crediteurenanalyse (spendanalyse) gecontroleerd of de Europese aanbestedingswetgeving gedurende het boekjaar 2020 is nageleefd.

Op basis van de spendanalyse constateren wij dat voor 5 dossiers de Europese aanbestedingsregels niet zijn nageleefd. Wij merken op dat de bevindingen grotendeels zijn geconstateerd door uw gemeente en grotendeels voorkomen uit financiële beheershandelingen van voor 2020. De onrechtmatigheidsfout komt uit op een bedrag van € 184.000 (over 2019 € 337.000). Het betreft de volgende inkopen:

Soort	Rechtmatigheidsfout
Inhuur	€ 125.000
Verzekeringen	€ 11.000
Onderhoudswerkzaamheden haven	€ 48.000
TOTAAL	€ 184.000

Wij adviseren u om na het uitvoeren van een Europese aanbesteding de contracten te blijven monitoren op wijzigingen in de uitvoering van de opdracht.

**Implementatie programma
“basis op orde” loopt; IT-
omgeving beoordeeld, maar
nog geen zekerheid**

De IT-omgeving en een adequate opzet en werking daarvan nemen een steeds dominantere plaats in binnen uw gemeente voor een betrouwbare geautomatiseerde gegevensverwerking. Daarmee krijgt de IT ook een dominantere positie in uw en onze controleaanpak en -uitvoering.

U heeft het beheer van uw IT-omgeving uitbesteed aan de gemeenschappelijke regeling De Bevelanden. De accountant van GR De Bevelanden heeft in haar managementletter van de gemeenschappelijke regeling de IT-omgeving beoordeeld. Hieronder de belangrijkste constatering.

Authenticatie

Door middel van authenticatie wordt geborgd dat de gebruiker zichzelf kan identificeren binnen een geautomatiseerde omgeving. Kort gezegd: de gebruiker toont aan dat hij/zij inlogt met een eigen persoonsgebonden account en daarmee is wie hij/zij claimt te zijn. Wij scharen onder dit onderwerp met name wachtwoordvereisten en herleidbaarheid van accounts.

Autorisatie

Op het gebied van autorisatie zijn verschillende vormen van diepgang te definiëren. Wat wij onderzoeken als het gaat om de randvoorwaarden rondom autorisatie, zijn de rechten die de mogelijkheid bieden om autorisatie-structuren te wijzigen en of deze rechten belegd zijn bij functionarissen met een onafhankelijke positie ten opzichte van de jaarrekening. Daarnaast is een effectieve procedure voor het wijzigen van en voor een periodieke controle op ingestelde rechten noodzakelijk.

Wijzigingsbeheer

Gedurende een (boek)jaar worden wijzigingen doorgevoerd in de IT-omgeving van uw organisatie. Wanneer deze wijzigingen een impact hebben op de functionaliteiten of rapportages die een rol spelen in de jaarrekening (en uw organisatie deze niet signaleert), heeft dit gevolgen voor de controlewerkzaamheden. Wij beoordelen dit onderdeel door te steunen op uw procedure of werkzaamheden uit te voeren op documentatie vanuit de leverancier.

CiVision Middelen	Suites voor het Sociaal Domein	Netwerk
		
		
		N.v.t.

Wij adviseren u om bovenstaande bevindingen in de gemeenschappelijke regeling met elkaar te bespreken en hier adequate afspraken over te maken. Conform voorgaande jaren adviseren wij u om een volwaardige IT-audit te laten uitvoeren bij de gemeenschappelijke regeling.

Beperkt inzicht in voorziening groot onderhoud

De lasten van groot onderhoud kunnen op twee manieren worden verantwoord in de jaarrekening:

- Ten laste van de exploitatie.
- Ten laste van een kosten egaliserende voorziening voor groot onderhoud.

Uw gemeente heeft een voorziening voor groot onderhoud voor gemeentelijke gebouwen ingesteld. Belangrijke voorwaarde voor het in stand houden van een voorziening voor groot onderhoud is dat de gemeenteraad een actueel (niet ouder dan 5 jaar) beheerplan heeft vastgesteld. In 2019 heeft uw gemeente het plan geactualiseerd. Dit actuele beheersplan heeft geleid tot besluitvorming in uw gemeenteraad van 14 april 2020 en biedt daarmee een goede basis van de instandhouding van de voorziening voor groot onderhoud.

Op basis van onze controle en de gevoerde gesprekken met uw medewerkers constateren wij echter dat uw gemeente beperkt inzicht heeft in hoeverre de geplande onderhoudskosten nu matchen met de gevormde voorziening. Wij verzoeken u daarom dringend om een herbeoordeling uit te voeren voor welke kostencomponenten uit het onderhoudsplan nu een voorziening is gevormd. Neem hierbij tevens kennis van de notitie Materiële vaste activa van de commissie BBV inzake groot en klein onderhoud.

Op basis van de uitkomsten van de herbeoordeling dient u als gemeente de jaarlijkse dotatie aan de voorziening aanpassen. Wij zullen bij de interim-controle 2021 de herbeoordeling van de voorziening groot onderhoud toetsen.

Samenwerkingsverbanden: gemeente blijft verantwoordelijk over de rechtmatigheid van de lasten ondanks uitbesteding

Uw gemeente heeft diverse taken uitbesteed aan verschillende gemeenschappelijke regelingen. Denk hierbij o.a. aan:

- Wmo bij het Samenwerkingsverband Welzijnszorg Oosterschelderegio;
- Jeugdhulp bij de GGD Zeeland,
- de inning en heffing van gemeentebelastingen bij Sabewa Zeeland;
- sociale zaken, Wmo Pgb, personeel en beheer IT-omgeving bij gemeenschappelijke regeling De Bevelanden.

Gedurende onze gesprekken met uw medewerkers constateren wij uw gemeente onvoldoende afstemming heeft op de uitvoeringsorganisaties over tussentijdse en jaarlijkse informatievoorziening. Wij benadrukken dat uw gemeente zelf verantwoordelijk is voor de rechtmatigheid van de lasten (en baten), ondanks dat dit belegd is bij de diverse samenwerkingsverbanden.

Wij verzoeken u daarom ook om als onderdeel van uw interne controleplan tevens de financiële stromen mee te nemen die zijn belegd bij uitvoeringsorganisaties. Ten aanzien van deze stromen kunt u dan passende interne controlewerkzaamheden formuleren, zoals het beoordelen van tussentijdse financiële informatie en het opvragen van interne controlerapportages bij de uitvoeringsorganisaties.

Persoonsgebonden budgetten: u heeft stappen gezet ten opzichte van voorgaand jaar. Hanteer de voorgeschreven vragenlijst en vastlegging van de Bado-notitie

Bij de controle op de Persoonsgebonden budgetten (Pgb's) voor de Wmo en de Jeugdzorg is het van belang om de rechtmatigheid van de lasten vast te stellen. De gemeenten in Nederland hebben van de Commissie Bado (Bedrijfsvoering en Audit Decentrale Overheden) aanwijzingen gekregen op welke wijze deze controle op bijvoorbeeld de prestatielevering moet plaatsvinden. Uw gemeente heeft hiertoe ten opzichte van voorgaand jaar weer stappen gezet ter verbetering. Wij hebben geconcludeerd dat de vastlegging van deze werkzaamheden nog niet geheel in lijn zijn met de eerder genoemde notitie en verder kan worden verbeterd. U kunt hierbij denken aan het hanteren van de voorgeschreven vragenlijst en vastlegging, bij het bellen van cliënten, conform de notitie van de Commissie Bado.

Tot slot benadrukken wij dat de gemeente Reimerswaal verantwoordelijk is voor de rechtmatigheid van de lasten Pgb Wmo, ondanks dat dit belegd is bij de gemeenschappelijke regeling De Bevelanden. Wij verzoeken u daarom ook om afstemming te hebben met de uitvoeringsorganisatie over de uit te voeren controlewerkzaamheden inzake prestatielevering. En de resultaten uit de controlewerkzaamheden inclusief onderliggende bescheiden tijdig met ons te delen.

Begroting na wijziging: huidige wijze van vastlegging biedt onvoldoende inzicht in juistheid begrotingsmutaties gedurende het boekjaar

Gedurende het jaar stelt de gemeenraad meerdere begrotingswijzigingen vast. Deze begrotingswijzigingen worden vervolgens verwerkt in de financiële administratie en uiteindelijk de jaarstukken. Om de juistheid en volledigheid van de begrotingswijzigingen vast te stellen, vragen wij uw gemeente elk jaar om een zogenaamde nulproef van de begroting. Dit betekent dat wij een overzicht willen ontvangen met alle mutaties op de primaire begroting die uiteindelijk leiden tot de begroting na wijziging.

Op basis van de uitgevoerde controle constateren wij dat er geen zichtbare interne controle plaatsvindt op de juistheid van verwerkte begrotingswijzigingen. Wij adviseren u daarom om bij elk raadsvoorstel waarin een begrotingswijziging (financieel) is opgenomen een financiële bijlage toe te voegen met daarbij de financiële consequentie van het voorstel op de gehele begroting per programma. Vervolgens adviseren wij u om in het proces een vierogen- principe te creëren. Tot slot geven wij u in overweging om tevens in het interne controleplan een interne controle op de juistheid van begrotingswijzigingen op te laten nemen.

Begrotingsrechtmatigheid is adequaat toegelicht in de jaarrekening

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2020, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd.

De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moet door de gemeenteraad zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de gemeenteraad.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota van de Commissie BBV. Een belangrijk uitgangspunt is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Essentieel is dat de gemeenteraad nadere regels kan stellen wanneer kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (1), kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid (2) en kostenoverschrijdingen bij openeinderegelingen (3) moeten meewegen bij het oordeel van de accountant.

In die gevallen dat de gemeenteraad geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat deze kostenoverschrijdingen door de accountant niet worden betrokken bij de beslissing of al dan niet een goedkeurende controleverklaring kan worden afgegeven. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen. Daarnaast moet de accountant deze kostenoverschrijdingen – waarvan het college in de jaarrekening moet aangeven dat de gemeenteraad deze nog dient te autoriseren – in het verslag van bevindingen aan de orde stellen. Extra lasten die zijn gemaakt omdat extra opbrengsten daarvoor de ruimte bieden, terwijl deze extra lasten niet direct zijn gerelateerd aan de extra opbrengsten en waarbij de gemeenteraad nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van deze extra opbrengsten, zijn onrechtmatig en tellen mee in het oordeel van de accountant. Dit is bij uw gemeente overigens niet aan de orde.

Begrotingsafwijkingen werken niet door in de controleverklaring

In totaal heeft uw gemeente € 67,3 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover € 64,0 miljoen aan werkelijke lasten in 2020. Dit is in totaal een onderschijding van € 3,3 miljoen (4,9%). Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 64,9 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 66,1 miljoen aan werkelijke baten in 2020. In totaal gaat het om een over-realisatie van baten van € 1,2 miljoen (1,8%). Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten komt daarmee op € 2.086.000 voordelig.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen op het niveau waarop de gemeenteraad de begroting autoriseert. In uw geval is dat op programmaniveau, waarbij sprake is van een overschrijding van programma 0. Bestuur en ondersteuning, 3. Economie en 7. Volksgezondheid en milieu.

Naast overschrijdingen van lasten per programma, zijn ook op onderdelen meer baten gerealiseerd dan begroot. Over de baten rapporteren wij in deze paragraaf niet, omdat dit geen onderdeel uitmaakt van het criterium begrotings-rechtmatigheid zoals de richtlijnen voorschrijven.

Wij verwijzen voor een inhoudelijke en meer specifieke analyse van de begrotingsafwijkingen naar de toelichtingen die zijn opgenomen in de jaarrekening en in paragraaf Bedrijfsvoering, waarin een analyse van de (begrotings-)afwijkingen en de begrotingsrechtmatigheid 2020 is opgenomen.

Geen sprake van te betalen vennootschapsbelasting

Uitgangspunt in uw jaarrekening is dat in beperkte mate sprake is van activiteiten die onder de vennootschapsbelastingplicht vallen. De aangifte over 2017 en 2018 is inmiddels door u ingediend (nihil). Het college verwacht dat dit ook voor de jaren 2019 en 2020 het geval zal zijn.

Totdat duidelijk is wat het standpunt van de belastingdienst is ten aanzien van uw aangiften, bestaat het risico dat u alsnog wordt geconfronteerd met een vennootschapsbelastinglast. Naar uw (en onze) verwachting zal dit geen materiële last zijn.

Overigens wijzen wij u erop dat u bij nieuwe en gewijzigde activiteiten dit standpunt moet blijven actualiseren.

Wet normering topinkomens (WNT)

De Wet normering topinkomens (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen.

Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging over 2020 van € 201.000 niet te boven gaat. Daarnaast dienen gemeenten het salaris openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.

In 2020 is voor geen van de topfunctionarissen en overige medewerkers sprake van een overschrijding van de grensbedragen.

In het kader van de WNT attenderen wij u erop dat u de plicht heeft om uiterlijk 1 juli 2021 uw WNT-verantwoording over het kalenderjaar 2020 via internet op een algemeen toegankelijke wijze openbaar te maken. Indien op grond van andere op de verantwoordelijke van toepassing zijnde regelgeving of een besluit een later tijdstip waarop het financieel verslaggevingsdocument openbaar moet worden gemaakt geldt, is die latere datum de uiterlijke datum van openbaarmaking.

Geen fouten en onzekerheden met betrekking tot de SiSa- bijlage

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2020 onder SiSa vallen. Wij doen dit met een tabel, die ook opgenomen moet worden als er geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Per regeling is hierin aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Wij hebben geen fouten of onzekerheden geconstateerd.

Hierna treft u deze tabel aan.

Nr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek			
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			
F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2020			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2020			
G4	Tozo 1 geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 1 geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 1 geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4	Tozo 1 fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 1 fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Fout		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Onzekerheid		
G4	Tozo 2 geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		

G4	Tozo 2 geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 2 geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4	Tozo 2 exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 2 exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Tozo 3 geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 3 geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 3 geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4	Tozo 3 exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 3 exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Fout		
H8	Regeling Sportakkoord			

Strekking controleverklaring rechtmatigheid: goedkeurend

Strekking controleverklaring getrouwheid: goedkeurend

**M&O- beleid inzake TOZO:
geen formeel vastgesteld
M&O- beleid wel
uitvoeringsinstructies
opgesteld**

De uitvoering van de regeling Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO) is belegd bij de gemeenschappelijke regeling De Bevelanden middels mandaat. Bij de uitvoering in mandaat geldt in principe dat het M&O- beleid van de verantwoordende gemeenten van toepassing is. Als uitvoering via mandaat is uitbesteed en de gemeenschappelijke regeling het M&O- beleid vormgeeft, zal de deelnemende gemeente daar iets van moeten vinden in relatie tot haar eigen M&O- beleid.

Op basis van gesprekken met uw medewerkers en het controlememorandum van de accountant van de gemeenschappelijke regeling stellen wij vast dat er afspraken zijn gemaakt rondom de aanpak van de regeling Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO). Dit is verwerkt in een Controleplan Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO). Echter blijkt dat er geen sprake is van een formeel vastgesteld M&O- beleid bij de gemeenschappelijke regeling. Wij adviseren u om hierover in gesprek te gaan met de gemeenschappelijke regeling.

4. Interne beheersing

4. Interne beheersing

Kernboodschappen interim- controle 2020

Naar aanleiding van de interim-controle hebben wij een managementletter uitgebracht. Voor een nadere duiding van onze opmerkingen en aanbevelingen uit de managementletter 2020 verwijzen wij daarnaar. Hieronder hebben wij de managementsamenvatting uit de managementletter opgenomen.

Managementsamenvatting

Uw interne beheersing

- In het kader van onze interim-controle hebben wij de interne beheersingsomgeving onderzocht voor zover dit relevant is voor de bijdrage daarvan aan de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening.
- Voor een organisatie met de omvang van de gemeente Reimerswaal is de norm dat de processen zijn beschreven, het bestaan is vastgesteld van de interne beheersingsmaatregelen en dat de interne controle gedurende het jaar gegevensgerichte werkzaamheden verricht (inclusief IT).
- Op basis van onze interim-controle zijn wij van mening dat de interne beheersing van uw gemeente over het algemeen van voldoende niveau is. De interne beheersingsmaatregelen zijn niet altijd zichtbaar en uniform uitgevoerd. De controle is daarmee hoofdzakelijk gegevensgericht en achteraf.
- De bevindingen liggen in lijn met de managementletter 2019.

(Verbijzonderde) interne controle

- Verdere mogelijkheden tot professionalisering van de interne controle is gerealiseerd door de aanstelling van een concerncontroller per 1 oktober 2020.
- Samenwerking met de interne controle is verder verbeterd. Tijdige afstemming van deelmassa's (scoping) en selecties zorgen voor een efficiënte controle.
- Het huidige dashboard, met de daarin opgenomen checklists, voor de interne controle (IC) is gedateerd. Een directe link met het zakensysteem ontbreekt en de checklists sluiten niet geheel aan op de huidige wet- en regelgeving.
- Het jaarlijks actualiseren van de opzet en inrichting van de processen en het zichtbaar vaststellen van het bestaan aan de hand van voorbeelddocumentatie maakt niet standaard onderdeel uit van de IC.

Status rechtmatigheidsverantwoording

- Met ingang van het verslagjaar 2021 gaan colleges van burgemeester en wethouders een rechtmatigheidsverantwoording opstellen, die opgenomen zal worden in de jaarrekening.
- Decentrale overheden leggen zelfstandig verantwoording af over de naleving van geldende wet- en regelgeving bij de totstandkoming van de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening.
- Het college heeft een nulmeting en een plan van aanpak laten opstellen door een externe partij. Wij hebben hier nog geen kennis van kunnen nemen.
- Uw gemeente heeft stappen in de goede richting gezet, maar is nog niet klaar voor 2021. Eén van de eerste stappen is het opstellen van een intern controleplan.

Belangrijkste bevindingen

- Blijf de follow up van de bevindingen uit de interne en externe controle zichtbaar monitoren.
- Werk uitvoeringsinstructie prestatielevering verder uit.
- Voer tussentijds een analyse uit op de aanbestedingsrechtmatigheid van inhuur personeel.
- Stel een intern controleplan op en stem dit inhoudelijk af met uw accountant.
- Werk uw frauderisico-analyse verder uit, actualiseer deze regelmatig en bespreek de analyse met het college en de gemeenteraad.

Rechtmatigheids- verantwoording 2021

Rechtmatigheidsverantwoording 2021

In de meicirculaire 2018 heeft het ministerie van BZK aangegeven dat met ingang van het boekjaar 2021 het college zelf een rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening moet afgeven. Over de invoering van deze rechtmatigheidsverantwoording en wat dit allemaal voor uw organisatie betekent, is de afgelopen periode (onder andere door het ministerie van BZK, de commissie Depla, de VNG etc.) veel geschreven. Tot en met de jaarrekening 2020 geeft de accountant bij de jaarrekening van uw gemeente een controleverklaring af, met daarin een oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid. Dat tweede oordeel, over de rechtmatigheid, verdwijnt vanaf de jaarrekening 2021.

Het wordt vanaf dan de taak van het college zelf om zich daarover te verantwoorden. Het is van belang dat uw gemeente hier op een goede wijze invulling aan geeft. Inmiddels heeft de commissie BBV op 14 december 2020 de conceptnotitie rechtmatigheidsverantwoording ter consultatie gepubliceerd. Hierbij is met name het investeren in de kwaliteit van de bedrijfsvoering, het professionaliseren van de interne controle functie, het ontwikkelen van de visie op de interne controle en het vergroten van bewustwording op het gebied van rechtmatigheid van belang.

Wij hebben u geadviseerd om een plan van aanpak uit te werken en dit expliciet te koppelen aan de materiële risico's en de kadernota. Op basis van dit plan van aanpak en de tussentijdse evaluaties daarbij, kunt u borgen dat u in 2022 in staat bent om de rechtmatigheidsverantwoording voor het boekjaar 2021 op te stellen.

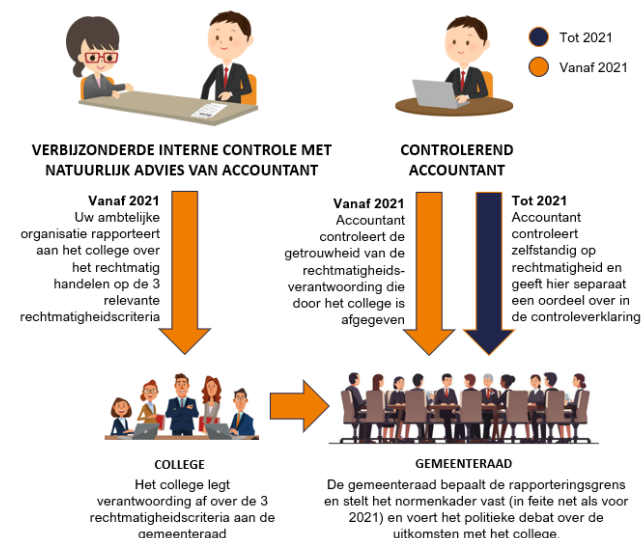
Een goede onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording is in ons gedeeld belang. De accountant moet straks immers verklaren dat de door het college afgegeven rechtmatigheidsverantwoording getrouw is.

Wij zijn als uw accountant dus in belangrijke mate afhankelijk van de werkzaamheden van de gemeente. Uiteraard maken wij hier graag gebruik van en willen wij graag samen optrekken om tot een goede invulling van de rechtmatigheidsverantwoording te komen waar wij optimaal gebruik van kunnen maken.

Het doel is uiteindelijk dat uw gemeente zelfstandig de 3 rechtmatigheidscriteria, begrotingscriterium, M&O-criterium en voorwaarden criterium afdekt en dat wij kunnen volstaan met een marginale review achteraf.

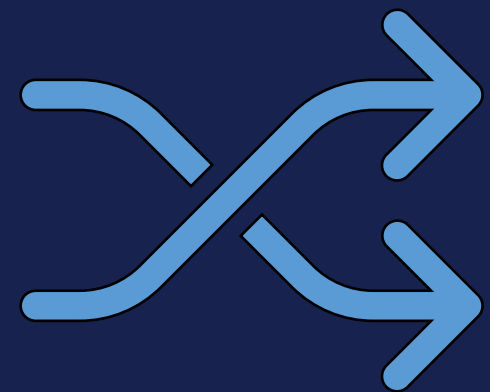
Het college zal dus vanaf 2021 moeten organiseren dat zij voldoende informatie heeft om zich te kunnen uitspreken over de (financiële) rechtmatigheid en daar dan verantwoording over kan afleggen. Wij hebben begrepen dat de gemeente dit vorm gaat

WIJZIGING RECHTMATIGHEIDSVANTWOORDING EN CONTROLE GEMEENTEN

geven door jaarlijks een 'intern controleplan' en 'intern controleverslag' op te stellen. Zie verder onze specifieke aanbevelingen ten aanzien van de inhoud van het interne controleplan. Wij adviseren u tijdig met de interne controlewerkzaamheden te beginnen.

5. Overige aangelegenheden

5. Overige aangelegenheden

Geen meningsverschil met het college van burgemeester en wethouders

Er zijn geen meningsverschillen met het college van burgemeester en wethouders geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het college en de medewerkers van uw gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Bevestigingen van het college van burgemeester en wethouders ontvangen

Wij hebben namens het college van burgemeester en wethouders een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

Naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben geen kennis van te rapporteren omstandigheden in verband met het niet-naleven van wet- en regelgeving met uitzondering van de bevindingen die elders in het rapport zijn opgenomen ten aanzien van EU-aanbestedingen.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Uit de door ons uitgevoerde werkzaamheden zijn geen bijzonderheden gebleken waarop wij u via deze rapportage willen attenderen.

Geen aanwijzingen van fraude

In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Wij merken op dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.

Wij hebben een fraudediscussie gevoerd met het controleteam en met het financieel management en de directie van de gemeente Reimerswaal, waarbij wij de nadruk hebben gelegd op de vermoedens van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken. Van het management en directie hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of werknemers die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing of anderen in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn op de jaarrekening, zijn betrokken.

Bevestiging onafhankelijkheid

Tevens hebben wij zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die gericht waren op het risico van het ‘omzeilen’ van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen en schattingen en hebben significante en ongebruikelijke transacties met behulp van gegevensanalyses onderzocht.

Hoewel wij op grond van de controle- en overige standaarden een kritische houding moeten hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, merken wij op dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2020 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van materiële fraude. Tot slot merken wij op dat het college beschikt over een geactualiseerde frauderisicoanalyse. Deze is nog niet geformaliseerd.

Bevestiging onafhankelijkheid

In overeenstemming met Nederlandse wet- en regelgeving, waaronder de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), dient de externe accountant mogelijke conflicten met betrekking tot zijn onafhankelijkheid, zowel in wezen als in schijn, onder de aandacht te brengen van het college en de gemeenteraad.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Reimerswaal in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen

Publieke Sector Accountants beschikt over een stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Het stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle partners en werknemers bij Publieke Sector Accountants.
- Procedures voor de organisatie van periodieke training inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreiging voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde onafhankelijkheidsevaluatie) wordt in het dossier opgenomen.

- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Publieke Sector Accountants wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Wij zullen dan ook overwegen de gemeenteraad of de accountantscommissie te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om de bedreiging weg te nemen. Wij merken op dat er in het kader van onze controleopdracht geen sprake is geweest van een dergelijke bedreiging.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Publieke Sector Accountants, haar partners en haar medewerkers en de gemeente Reimerswaal, die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken welke aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Publieke Sector Accountants, een bestuurder of interne toezichthouder van Publieke Sector Accountants of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeente Reimerswaal of een bij de gemeente Reimerswaal betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels. Wij zijn van mening dat de verstrekte en ontvangen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid gepast zijn en derhalve niet tot een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht hebben geleid. Volledigheidshalve merken wij op dat wij geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid hebben verstrekt/ontvangen die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben.

Aanvullende dienstverlening

Een overzicht van de aanvullende dienstverlening hebben wij hieronder opgenomen.

Aanvullende dienstverlening
Controle van de financiële verantwoording “revitalisering bedrijventerrein De Poort in Rilland”

Conclusie onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de ‘Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)’ en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen Publieke Sector Accountants ingebed. Op basis van onze toetsing concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij de gemeente Reimerswaal in 2020 voldoende is gewaarborgd.

Controleverschillen

Aard van de fouten en onzekerheden (x € 1.000)	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Fouten		
Resterende (materiële) getrouwheidsfouten en onzekerheden: afschrijvingen vaste activa zijn te laag		
(Sub)totaal getrouwheidsfouten		
Rechtmatigheidsfout vanuit externe regels	184	
Rechtmatigheidsfout vanuit interne regels	n.v.t.	n.v.t.
Totaal rechtmatigheidsfouten	184	
Totaal fouten	184	
Onzekerheden		
Totaal onzekerheden		

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college bevestigt dat de niet-gecorrigeerde fouten, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Daarnaast is in de jaarrekening een aantal correcties doorgevoerd naar aanleiding van onze controle. Uw organisatie beschikt over een overzicht van deze correcties.

Disclaimer en beperking in gebruik

Dit verslag is alleen bestemd voor de gemeenteraad en het college en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt, op ons.

De in dit verslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij uw aandacht behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit verslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen dienen te worden als een afzonderlijke opinie van het systeem van interne beheersing en haar werking.

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS